

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-36>

УДК 005.21:005.93:355.01(045)

ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

INNOVATIVE MANAGEMENT AS A DETERMINANT OF STRATEGIC DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL BUSINESS IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION

Петрів Іван Михайлович

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри менеджменту,
Одеський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2698-395X>

Гуцу Вадим Федорович

здобувач магістерського рівня вищої освіти,
Одеський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-9722-099X>

Грибов Микола Володимирович

здобувач магістерського рівня вищої освіти,
Одеський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4243-6795>

Petriv Ivan, Hutsu Vadym, Hrybov Mykola
Odesa State Agrarian University

У статті досліджено вплив глобалізації на аграрний сектор України, зосереджено увагу на сучасних викликах і можливостях, що виникають у процесі інтеграції до глобального економічного середовища. Визначено ключові напрями інноваційного менеджменту, які сприяють стратегічному розвитку аграрного бізнесу, зокрема впровадження сучасних технологій, диверсифікація ринків збуту та адаптація до міжнародних стандартів. Особлива увага приділена стратегіям управління аграрним бізнесом, спрямованим на підвищення конкурентоспроможності через інтеграцію інноваційних технологій, ефективне управління ресурсами, соціальну відповідальність та кооперацію між малими й середніми підприємствами. Досліджено вплив геополітичних викликів, кліматичних змін і цифровізації на аграрний сектор, який відіграє ключову роль у забезпеченні продовольчої безпеки та економічної стабільності України в умовах тривалого військового конфлікту. Метою статті є аналіз впливу глобалізації на аграрний сектор України з акцентом на впровадження інноваційного менеджменту, соціальної відповідальності, сталого розвитку та ефективної аграрної політики для забезпечення конкурентоспроможності й адаптації до глобальних ринків. Наукова новизна полягає у виокремленні ролі інноваційного менеджменту як детермінанти конкурентоспроможності аграрного сектору України на глобальних ринках, з акцентом на сталий розвиток і соціальну відповідальність. Висновки. Глобалізація відкриває нові перспективи для аграрного сектору України, зокрема через розширення експорту та технологічну модернізацію, але вимагає комплексного підходу до адаптації. Інноваційний менеджмент, ефективна аграрна політика, сталий розвиток і соціальна відповідальність є основними чинниками успіху. Залучення державних і місцевих органів влади, впровадження екологічно чистих технологій та співпраця з міжнародними організаціями сприятимуть зміцненню позицій України як провідного постачальника сільськогосподарської продукції на світовій арені.

Ключові слова: інноваційний менеджмент, управління аграрним бізнесом, соціальна відповідальність, аграрна політика, сталий розвиток, глобалізація, конкурентоспроможність.

The article examines the impact of globalisation on Ukraine's agricultural sector, focusing on the current challenges and opportunities arising from integration into the global economic environment. It identifies key areas of innovation management that contribute to the strategic development of agrarian business, in particular the introduction of modern technologies, diversification of sales markets and adaptation to international standards. Particular attention

is paid to agricultural business management strategies aimed at increasing competitiveness through the integration of innovative technologies, effective resource management, social responsibility, and cooperation between small and medium-sized enterprises. The impact of geopolitical challenges, climate change and digitalisation on the agricultural sector, which plays a key role in ensuring food security and economic stability in Ukraine in the context of a protracted military conflict, is examined. The purpose of the article is to analyse the impact of globalisation on Ukraine's agricultural sector, with an emphasis on the implementation of innovative management, social responsibility, sustainable development and effective agricultural policy to ensure competitiveness and adaptation to global markets. The scientific novelty lies in highlighting the role of innovative management as a determinant of the competitiveness of Ukraine's agricultural sector in global markets, with an emphasis on sustainable development and social responsibility. Conclusions. Globalisation opens up new prospects for Ukraine's agricultural sector, particularly through export expansion and technological modernisation, but requires a comprehensive approach to adaptation. Innovative management, effective agricultural policy, sustainable development and social responsibility are key success factors. The involvement of state and local authorities, the introduction of environmentally friendly technologies and cooperation with international organisations will contribute to strengthening Ukraine's position as a leading supplier of agricultural products on the world stage.

Keywords: innovation management, agribusiness management, social responsibility, agricultural policy, sustainable development, globalisation, competitiveness.

Постановка проблеми. Сучасний сільськогосподарський сектор України є важливою складовою національної економіки, особливо в умовах тривалої геополітичної нестабільності та затяжного військового конфлікту. Хоча українські сільськогосподарські підприємства стикаються з численними викликами, пов'язаними з глобалізацією, це явище одночасно відкриває нові можливості для розвитку. З огляду на мінливе міжнародне економічне середовище, сільськогосподарський сектор України демонструє значну здатність до адаптації та інтеграції в глобальні ринки, тим самим закріплюючи за собою статус надійного та конкурентоспроможного постачальника продуктів харчування.

Глобалізація є потужним каталізатором інновацій та модернізації в сучасному взаємопов'язаному світі. Вона сприяє розширенню ринків збуту, дозволяючи підприємствам охоплювати різноманітні споживчі бази в різних регіонах. Цей процес також підвищує ефективність виробництва, дозволяючи компаніям оптимізувати свою діяльність та зменшити витрати, що в кінцевому підсумку збільшує їхній експортний потенціал.

Однак, поряд з цими перевагами, існує низка значних викликів. Суб'єкти господарювання повинні орієнтуватися в складнощах дотримання суворих міжнародних стандартів, що регулюють якість та безпеку. Крім того, завжди існує тиск на модернізацію технологій для збереження конкурентоспроможності, а також необхідність проактивно адаптуватися до наслідків зміни клімату, які можуть вплинути на ланцюги поставок та операційні процеси. Більше того, забезпечення сталого розвитку стало критичним пріоритетом, що вимагає від підприємств балансу між еконо-

мічним зростанням, охороною навколишнього середовища та соціальною відповідальністю.

З огляду на ці виклики, для аграрних компаній надзвичайно важливо впроваджувати надійні стратегії управління, що наголошують на адаптивності та стійкості. Використання новітніх технологічних досягнень, таких як автоматизація та цифрові інструменти, може підвищити ефективність та інноваційність. Крім того, сприяння співпраці між малими та середніми підприємствами (МСП) може призвести до спільного використання ресурсів та знань, що сприятиме колективному зростанню та конкурентоспроможності. Нарешті, важливим є посилення ролі державної підтримки, оскільки уряди можуть надати необхідні рамки, фінансування та стимули, щоб допомогти підприємствам процвітати в глобалізованій економіці, водночас вирішуючи нагальні проблеми сучасності.

Ця стаття присвячена складному взаємозв'язку між глобалізацією та перетвореннями, що відбуваються в аграрному секторі України. У ній висвітлюється можливість використання сучасних інструментів інноваційного менеджменту для підвищення конкурентоспроможності на міжнародних ринках з особливим акцентом на елементах, що лежать в основі успіху в цих динамічних процесах. В статті також аналізуються елементи сталого розвитку, особливо в умовах нагальних геополітичних викликів сьогодення, зокрема, значення соціальної відповідальності аграрного бізнесу.

Ключовим аспектом успіху сільськогосподарського сектору на тлі глобалізації є його здатність ефективно конкурувати на жвавому світовому ринку продовольства. В умовах жорсткої конкуренції підприємства повинні не

тільки дотримуватися суворих міжнародних стандартів якості, а й впроваджувати інноваційні технології та завойовувати стійкі позиції в складних ланцюгах постачання.

Державні органи влади відіграють важливу роль у цих зусиллях, працюючи над створенням сприятливого регуляторного середовища, яке заохочує інвестиції, сприяє експортній діяльності та інтеграції в глобальні торговельні платформи. Реалізація надійних програм державної підтримки, зменшення бюрократичних перешкод та розвиток інфраструктури є невід'ємною частиною підвищення ролі українського сільськогосподарського сектора на міжнародній арені, що забезпечить його процвітання в умовах глобалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням впливу глобалізаційних чинників на аграрний сектор присвячені праці Хуана Бінжу, Прокопенко Н., Лукаш С., Шестакової П., Прокопишина О., Шубравської О., Присяжнюк Н. та інших, які досліджували питання функціонування підприємств агросектору в сучасних конкурентних умовах глобальної економіки на засадах інноваційності.

Серед зарубіжних авторів актуальні питання інноваційного розвитку та впливу глобалізації на аграрні підприємства досліджували Віда Ріптанті, Джеффри Сакс, Джон В. Макартур, Філіп МакМайкл та інші.

Метою цього дослідження є виявлення ефективних стратегій для просування українських сільськогосподарських підприємств в умовах дедалі більш взаємопов'язаного глобального середовища на основі впровадження інноваційних технологій та способів управління процесами а також аналіз численних позитивних і негативних наслідків глобалізації для сільськогосподарських підприємств України. Отримані висновки будуть корисними для формування надійної стратегії управління аграрним бізнесом в умовах глобалізації, цифрових змін та сучасних економічних реалій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Глобалізація є трансформаційною силою, яка змінює сільськогосподарський сектор практично в кожній країні, включаючи Україну. Ці радикальні зміни вимагають ретельного розгляду при розробці стратегій для сталого та конкурентоспроможного розвитку економіки, оскільки вони містять як вигідні можливості, так і значні виклики.

За даними Світового Банку, у 2024 році сектори сільського господарства, лісового

господарства та рибальства разом становили 7.11% валового внутрішнього продукту (ВВП) України [1].

Примітно, що продовольчі та сільськогосподарські продукти становили значну частину (59%) загального експорту країни, сягнувши USD 24.5 мільярда [2].

У 2023 році (останній повний рік з детальними даними) підприємства, що займалися сільським господарством, лісовим господарством, рибальством, а також виробництвом продуктів харчування, напоїв і тютюну, становили близько 10.4% загальних капіталовкладень країни (65,432 млн грн з загальних 627,281 млн грн). Крім того, варто зазначити, що на початку 2023 року близько 30.3% населення України проживало в сільській місцевості, а 6.08% осіб віком від 15 років були зайняті в сільському, лісовому та рибному господарстві (456.9 тис. осіб з загальних 7,514.3 тис.). Більше 54.37% території України складають орні землі (32,810 тис. га з загальних 60,350 тис. га), що надає країні особливий сільськогосподарський потенціал, який виділяє її на світовій арені [3].

Як один з провідних світових експортерів зерна, Україна стає все більш вразливою до коливань цін на міжнародному ринку. Глобальний економічний спад або зміни в політиці країн-імпортерів можуть суттєво вплинути на прибутковість українських фермерів. Ця нестабільна ситуація вимагає від сільськогосподарських підприємств пильної оцінки потенційних ризиків та постійного вдосконалення стратегій управління, зокрема шляхом диверсифікації діяльності для зменшення вразливості. Крім того, участь у міжнародних організаціях може стати запобіжним заходом проти цих ризиків, оскільки вона полегшує доступ до важливої технічної допомоги та інвестиційних можливостей [4].

Джеффри Сакс та Джон МакАртур у своєму аналізі країн, що розвиваються, з сильним акцентом на сільське господарство, підкреслюють, що, хоча глобалізація відкриває для фермерів нові захоплюючі ринкові можливості, вона одночасно створює серйозні виклики, зокрема конкурентний тиск, який може підірвати засоби до існування фермерів у менш заможних країнах [5].

Ця двоїстість можливостей і ризиків яскраво продемонстрована в умовах складної поточної ситуації в сільському господарстві України та доводить необхідність стратегічних адаптацій для процвітання в умовах глобалізації.

Політичні ризики, продовольчі кризи та військові конфлікти суттєво впливають на функціонування сільськогосподарського сектору в цілому. Коливання валютних курсів, нестабільність цін та нестабільність на фінансових ринках ускладнюють довгострокове планування. До прикладу, триваюча війна в Україні дестабілізувала ланцюги постачання продовольства та призвела до зростання цін на зерно. Проте адаптивність українських фермерів дозволяє їм підтримувати високий рівень виробництва, насамперед завдяки інноваціям та відновленню інфраструктури.

Крім того, сільськогосподарський сектор стикається з викликами, що виникають у результаті глобалізації, зокрема з посиленням конкуренції. Глобалізація не тільки відкриває нові ринки для експорту сільськогосподарської продукції, але й посилює конкуренцію, змушуючи українських виробників змагатися з міжнародними сільськогосподарськими конгломератами. Яскравим прикладом цього є вихід українського зерна на ринки Європейського Союзу, що вимагає дотримання суворих стандартів якості продукції [6].

Розглядаючи негативні наслідки глобалізації для дрібних та середніх сільськогосподарських підприємств особливо наголошується на таких аспектах як монополізація виробництва насіння, поширення генетично модифікованих організмів (ГМО) та значний вплив транснаціональних корпорацій на місцеві сільськогосподарські практики. Ці фактори ілюструють ризики та виклики, з якими стикається вітчизняний сільськогосподарський сектор, який поступово орієнтується на виробництво та постачання товарів на світові ринки [7].

Важливо визнати, що глобалізація також надає низку переваг і можливостей для сільськогосподарського сектора України. Однією з найістотніших переваг є технологічна модернізація [8]. Глобалізація слугує каталізатором інновацій у сільському господарстві. Українські фермери все частіше застосовують сучасні технології, такі як системи точного землеробства, для підвищення врожайності та мінімізації витрат ресурсів.

Водночас, цілком обґрунтовано говорити про переконливу перевагу глобалізації, зокрема її глибокий вплив на сільськогосподарські системи в країнах, що розвиваються. Оскільки еволюція концепції глобалізації є каталізатором значних перетворень у сільському господарстві, роблячи різні системи більш технологічно досконалішими та ефектив-

ними. Основним рушієм цих сільськогосподарських перетворень, таких як перехід від традиційних ручних методів землеробства до сучасних механізованих технологій, є сам процес глобалізації [9].

Однією з ключових інновацій, що виникла в результаті цих перетворень, є технології точного землеробства. Ці досягнення включають автоматизовані виробничі процеси та використання даних супутникового моніторингу для оптимізації сільськогосподарського виробництва. Такі технології мають потенціал для значного підвищення рівня продуктивності та одночасного збільшення стійкості до різних ризиків, включаючи кліматичні коливання та ринкові коливання.

Крім того, глобалізація сприяє диверсифікації експорту, дозволяючи країнам розширити свою сільськогосподарську торгівлю за межі простого експорту зерна. Ця зміна дозволяє експортувати перероблені товари з вищою доданою вартістю, тим самим зменшуючи залежність від традиційних товарів і створюючи можливості для виходу на спеціалізовані нішеві ринки [10].

Слід також відзначити особливо перспективну можливість для України: переорієнтувавшись на виробництво органічних продуктів та товарів з високою доданою вартістю, країна може значно збільшити свою частку на ринках Європейського Союзу та Азії. Однак, оскільки глобальний споживчий попит все більше наголошує на екологічній стійкості, українські виробники повинні адаптуватися до нових стандартів. Така адаптація не тільки відповідає глобальним тенденціям, але й сприяє переходу до органічних методів ведення сільського господарства та впровадженню екологічно безпечних технологій [11].

Проте для успішної реалізації цієї трансформації уряду вкрай важливо створити сприятливі умови, що сприятимуть сталому переходу сільськогосподарських виробників. Створюючи сприятливе середовище, що сприяє впровадженню інноваційних сільськогосподарських технологій, держава може допомогти забезпечити процвітання свого сільськогосподарського сектору в умовах швидко мінливого глобального ландшафту.

Вирощування органічної продукції тісно пов'язане з конкретними кліматичними умовами, що робить її вразливою до наслідків швидких кліматичних змін. Це явище є значним глобальним викликом, з яким зараз борються сільськогосподарські підприємства. Тривожні наслідки глобального поте-

пління в поєднанні зі збільшенням кількості екстремальних погодних явищ кардинально змінюють екологічні умови, придатні для вирощування сільськогосподарських культур. Наприклад, дослідження, проведене Національним інститутом стратегічних досліджень, показало, що в Україні поєднання підвищення температури та зменшення кількості опадів призводить до серйозної деградації ґрунтів та значного зниження врожайності. Для боротьби з цими негативними наслідками існує нагальна потреба інвестувати в стійкі сільськогосподарські технології, сучасні системи зрошення та надійні урядові програми, спрямовані на адаптацію до змін, спричинених зміною клімату.

Крім того, однією з незаперечних переваг глобалізації є її роль у розвитку та вдосконаленні логістики. Глобалізація не тільки сприяє поліпшенню транспортної інфраструктури, але й відіграє вирішальну роль у зниженні витрат, пов'язаних з доставкою сільськогосподарської продукції на міжнародні ринки. Вдосконалені логістичні мережі можуть сприяти більш ефективному процесу розподілу, що є життєво важливим для збереження конкурентоспроможності в глобальному масштабі [12].

Однак важливо визнати, що логістична ситуація в Україні зазнала серйозних порушень через триваючу великомасштабну військову інвазію північного сусіда. Цей конфлікт спричинив значні операційні виклики для виробників, які ускладнюються серйозним дефіцитом енергії, що гальмує продуктивність та ефективність ланцюгів постачання.

З огляду на приведені аналіз переваг та потенційних загроз глобалізації для сільськогосподарського сектору, надзвичайно важливо сформулювати стратегічні напрямки, які будуть визначати державну політику розвитку агропромислового комплексу.

Пропонується, щоб ці стратегії були зосереджені на підвищенні стійкості та конкурентоспроможності українських сільськогосподарських підприємств, забезпечуючи їхню здатність процвітати в умовах швидкозмінного глобалізованого середовища. Така політика повинна включати підтримку інновацій у сфері сталого розвитку, поліпшення інфраструктури та інвестиції в технології, що дозволяють вирішувати як кліматичні проблеми, так і логістичні обмеження.

На наш погляд, інноваційне управління в аграрному секторі є необхідними для подолання складнощів глобальних змін. Важливо підкреслити трансформаційну силу сучасних

технологій, таких як точне землеробство, біо-технології та автоматизація. Ці досягнення не тільки оптимізують виробничі процеси, але й значно підвищують загальну ефективність. При впровадженні інноваційних програм важливо залучати як внутрішні, так і зовнішні ресурси, використовуючи динамічні інтерактивні мережеві моделі для спільних досліджень, щоб досягти значних змін [12].

Для ефективного стимулювання зростання агробізнесу уряд повинен надати пріоритет створенню середовища, сприятливого для впровадження інноваційних сільськогосподарських практик, за допомогою стратегічно розроблених програм. Перехід до прогресивного аграрного ландшафту залежить від впровадження сучасних сільськогосподарських технологій. Ці досягнення дозволяють фермерам оптимізувати використання ресурсів і підвищити загальну якість своєї продукції.

Наприклад, технології дистанційного зондування, що використовують супутникові дані та аерофотознімки, можуть надати фермерам важливу інформацію про стан ґрунту, здоров'я культур та погодні умови, що дозволяє застосовувати точні сільськогосподарські техніки, які призводять до зменшення відходів та збільшення врожайності. Крім того, використання цифрових платформ сприяє безперервному обміну інформацією між фермерами, постачальниками та споживачами, сприяючи співпраці та підвищенню ефективності ланцюга поставок.

Крім того, впровадження технологій блокчейн пропонує надійне рішення для відстеження походження сільськогосподарських продуктів. Це забезпечує прозорість і довіру до ланцюга постачання продуктів харчування, оскільки споживачі можуть перевірити походження своїх покупок. Декілька провідних країн вже користуються перевагами цих передових технологій, і подібні ініціативи можуть значно змінити на краще сільськогосподарський сектор України, сприяючи зростанню та сталому розвитку цієї життєво важливої галузі.

Для зміцнення та побудови стійкого сільськогосподарського сектору наступним важливим кроком є диверсифікація виробництва. Як зазначалося раніше, сільськогосподарський ландшафт України наразі не є різноманітним і значною мірою залежить від вирощування значних обсягів сировини. Така ситуація робить як сільськогосподарських виробників, так і країну вразливими до коливань цін, перебоїв у логістиці та інших несприятливих

факторів. Шкідливі наслідки недостатньої диверсифікації стали особливо очевидними в аграрному секторі України після початку великомасштабної війни в 2022 році.

Диверсифікація діє як запобіжний захід, дозволяючи підприємствам залишатися гнучкими та стійкими в умовах зовнішніх змін, таких як коливання цін на конкретні культури або вплив кліматичних змін. Це може включати впровадження багатокультурного землеробства, розширення переробних потужностей та впровадження кращих інноваційних практик неаграрних підприємств. Надзвичайно важливе значення має створення міцних організаційних та економічних основ для сприяння диверсифікації сільськогосподарських підприємств [13].

Щоб зменшити залежність від кількох ключових товарів, таких як зерно та олія, уряд повинен зосередитися на розвитку виробництва з доданою вартістю, включаючи перероблені товари.

Важливим аспектом розвитку сільськогосподарського сектору є сприяння співпраці між малими та середніми підприємствами. Ця синергія дозволяє обмінюватися ресурсами та значно знижує операційні витрати, а також відкриває двері до нових ринків та інноваційних технологій. Створюючи активні кластери або динамічні сільськогосподарські кооперативи, виробники можуть зменшити ризики та підвищити свою конкурентоспроможність, особливо ті, що працюють у менших масштабах. Ця кооперативна стратегія довела свою ефективність у країнах ЄС і має величезний потенціал для впровадження в

Україні, де вона може надати місцевим фермерам більше можливостей та сприяти сталому зростанню сільського господарства.

Співпраця між малими та середніми підприємствами (МСП) відіграє вирішальну роль у зменшенні логістичних витрат, покращенні доступу до фінансових ресурсів та зміцненні ринкових позицій у конкурентному середовищі. Застосовуючи кооперативну модель, ці підприємства можуть об'єднати свої ресурси та можливості, що значно покращує їхню здатність брати участь у міжнародних тендерах. Такий колективний підхід також сприяє спільному впровадженню передових технологій, що дозволяє їм впроваджувати інновації та залишатися конкурентоспроможними на ринку, що швидко розвивається.

На підставі зазначеного, можливо виділити основні інструменти інноваційного менеджменту, які є найбільш релевантними для агробізнесу (рис. 1).

Слід зазначити, що стратегічні напрямки, окреслені в контексті глобалізації, підкреслюють значний потенціал українських сільськогосподарських підприємств щодо адаптації до світових викликів. Використовуючи поєднання інноваційних практик, диверсифікуючи свою пропозицію, інвестуючи в технологічні досягнення та розвиваючи кооперативні відносини, ці підприємства можуть створити міцну основу для довгострокового успіху. Однак важливо визнати, що досягнення стійкої конкурентоспроможності та успіху національних сільськогосподарських виробників залежить від їхньої прихильності до сталого розвитку. Це передбачає не тільки економічну

Рис. 1. Інструменти інноваційного менеджменту в аграрному бізнесі

Джерело: створено авторами

життєздатність, а й дбайливе ставлення до навколишнього середовища та соціальну відповідальність, щоб їхнє зростання не відбувалося за рахунок майбутніх поколінь.

З огляду на нагальні екологічні виклики та зростаючий попит на продукти, що втілюють суть сталого розвитку, концепція сталого розвитку відіграє важливу роль у глобальному агробізнесі. Для України прийняття цього підходу не тільки дає можливість захистити свої дорогоцінні природні ресурси, але й позиціонує країну як потужного конкурента на міжнародних ринках.

Якщо поглянути на глобальні тенденції, стає очевидним, що споживачі все більше тяжіють до продуктів, які не тільки корисні для них, але й не шкодять планеті. Зростає попит на екологічно чисті товари, виробництво яких відповідає принципам сталого розвитку. Українські виробники стоять на порозі цієї можливості: застосовуючи органічні методи землеробства та інноваційні екологічні технології, вони можуть отримати престижні сертифікати, які відкриють їм доступ до преміальних сегментів ринків ЄС та США.

Ключ до сталого розвитку полягає в делікатному балансі гармонізації економічних, соціальних та екологічних інтересів в агропромисловому секторі. Ця синергія може просунути Україну до світлого, більш сталого майбутнього, підвищивши її глобальний статус та дбаючи про навколишнє середовище [14].

Стійке сільське господарство передбачає розумне використання природних ресурсів, впровадження технологій збереження ґрунтів та зменшення впливу на довкілля. Екологічна стійкість має вирішальне значення для забезпечення довгострокової життєздатності сільськогосподарських підприємств та сприяння адаптації до зміни клімату. Ця зміна парадигми включає впровадження органічних методів землеробства, зменшення викидів вуглекислого газу та мінімізацію використання хімічних добрив [15].

Щоб розкрити значний потенціал українського сільськогосподарського сектору, необхідно активно впроваджувати політику, яка включає принципи сталого розвитку в сільськогосподарську практику. Цю мету можна досягти шляхом поширення екологічно чистих технологій, збільшення інвестицій в органічне землеробство, а також створення та підтримки партнерських відносин між державними органами та приватними підприємствами для просування сталого розвитку. У довгостроковій перспективі ці ініціативи

дозволять українським фермерам зберегти природні ресурси та зайняти провідні позиції на міжнародних ринках.

Такі заходи не тільки підвищують глобальну конкурентоспроможність вітчизняного сільськогосподарського сектора, але й забезпечать продовольчу безпеку країни шляхом сприяння сталому розвитку місцевих сільськогосподарських практик в умовах дедалі більш глобалізованого ринку. У цьому контексті уряду необхідно знайти баланс між впливом глобалізації на землекористування та екологічними міркуваннями, а також інтенсивністю сільськогосподарського виробництва. Цього можна досягти шляхом впровадження регуляторних та фінансових заходів, які ефективно впливають на учасників сільськогосподарського ринку.

У сучасному динамічному глобальному сільськогосподарському ландшафті надзвичайно важливо, щоб як виробники сировини, так і урядові органи об'єднали зусилля для просування своїх товарів та забезпечення їх конкурентоспроможності на міжнародних ринках. Важливим фактором, що визначає успіх сільськогосподарських підприємств, є їхня здатність ефективно презентувати свою продукцію на світовій арені. Найкраще підтримати ці зусилля можна за допомогою стратегічних маркетингових комунікацій, підкріплених допомогою урядових органів та відповідних організацій.

Центральним елементом цієї ініціативи є енергійне створення та просування окремого бренду «український продукт», покликаною привернути увагу потенційних покупців. Цей процес передбачає створення міцної наративної лінії, яка підкреслює внутрішні якості українських продуктів, сприяючи формуванню потужного зв'язку, що втілює такі характеристики, як екологічна стійкість, виняткова якість та унікальність. Завдяки створенню такого переконливого асоціативного зв'язку українські продукти можуть виділитися на переповненому ринку, запрошуючи споживачів спробувати унікальні товари України.

У цьому контексті важливість міжнародної співпраці неможливо переоцінити. Українські фермери охоче користуються можливостями для налагодження зв'язків із глобальними ініціативами та партнерствами. Об'єднавши зусилля з міжнародними організаціями, вони можуть відкрити двері до нових ринків, що дозволить їхній продукції охопити ширшу аудиторію. Ці програми співпраці не тільки

надають безцінну підтримку в галузі навчання та сертифікації, але й відіграють ключову роль у розширенні складної мережі ланцюгів створення вартості. Ця підтримка є особливо важливою для малих і середніх підприємств, які часто опиняються в невідгданому становищі через обмежені ресурси і можуть мати труднощі з подоланням викликів, пов'язаних з виходом на закордонні ринки самостійно. Завдяки таким альянсам вони не тільки отримують доступ до ринків, а й прокладають шляхи до зростання та сталого розвитку в світі, що стає дедалі більш взаємопов'язаним.

Підсумовуючи викладене, слід виділити наступні елементи стратегії управління аграрним бізнесом у контексті інноваційного менеджменту:

- 1) технологічна інтеграція та цифрова трансформація;
- 2) диверсифікація виробництва та ринків;
- 3) сталий розвиток і екологічна інтеграція;
- 4) кооперація та кластерне співробітництво;
- 5) стратегічний маркетинг і брендинг;
- 6) управління ризиками через інноваційні інструменти;
- 7) партнерство з агротехнічними стартапами та науковими установами;
- 8) інвестиції в людський капітал та навчання.

Висновки. Сільськогосподарський сектор України має значний потенціал для розвитку, однак він залишається вразливим до викликів, пов'язаних з глобалізацією. Основні проблеми включають низький рівень технологічної модернізації, недостатню інфраструктуру, обмежений доступ до фінансування та над-

мірну залежність від монокультурного виробництва. Для підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського сектору необхідно впровадити структурні реформи, спрямовані на більш ефективне використання ресурсів та залучення інвестицій і впровадження інноваційних моделей управління аграрним бізнесом.

Українські сільськогосподарські підприємства мають значні можливості для успішного виходу на міжнародні ринки за умови прийняття комплексної стратегії. Ця стратегія повинна охоплювати розвиток бренду, сертифікацію продукції та співпрацю з міжнародними організаціями, що може створити конкурентні переваги. Інтеграція цих ініціатив з інноваційними технологіями та цифровими інструментами сприятиме сталому розвитку сільськогосподарського сектору України на світовій арені.

Крім того, надзвичайно важливим є впровадження сталих практик, таких як органічне землеробство та екологічно чисті методи виробництва. Такі підходи дозволять українським виробникам закріпитися на світових ринках, де споживачі все більше віддають перевагу екологічно стійким продуктам з мінімальним вуглецевим слідом.

У цьому контексті необхідно впроваджувати реформи, що ґрунтуються на принципах сталого розвитку, інноваційності, адаптації до глобальних викликів, включаючи зміну клімату, цифровізацію та інтеграцію в міжнародні ринки. Цей стратегічний напрямок дозволить Україні зміцнити свої позиції як провідного світового постачальника сільськогосподарської продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ukraine: GDP share of agriculture. URL: https://www.theglobaleconomy.com/Ukraine/share_of_agriculture/ (дата звернення: 06.09.2025).
2. Ukraine: Economic and Political Overview. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/ukraine/economical-context> (дата звернення: 06.09.2025).
3. Statistical Yearbook. State Statistics Service of Ukraine. 2023 URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/11/year_23_e.pdf (дата звернення: 06.09.2025).
4. Карп В. С. Виклики і загрози у сучасному міжнародному бізнесі. *Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки»*. 2018. № 12. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3674 (дата звернення: 06.09.2025).
5. Jeffrey D. Sachs, John W. McArthur. Agriculture, Aid and Economic Growth in Africa. 2018. URL: <http://surl.li/bonsup> (дата звернення: 06.09.2025).
6. Шестакова П. Ю., Ожелевська Т. С. Аграрний ринок України в умовах євроінтеграції. *Молодий вчений*. 2018. № 3(2). С. 720-722.
7. Kusnandar, Nuning Setyowati, Erlyna Wida Riptanti (2023) Creating an innovative Culture in Agribusinesses of Micro, Small and Medium-Sized Enterprises. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. № 9 (2). <https://doi.org/10.22004/ag.econ.337441> (дата звернення: 06.09.2025).

8. Хуан Бінжу. Вплив глобалізації на інноваційний розвиток в аграрному секторі. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №8. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15023807> (дата звернення: 06.09.2025).
9. Philip McMichael. *Development and Social Change: A Global Perspective*. Thousand Oaks, Calif :Pine Forge Press, 1996. APA. McMichael, Philip. 1996. 385p. URL: <https://surl.li/rbjstw> (дата звернення: 06.09.2025).
10. Шубравська О. В. Розвиток аграрного господарювання України на засадах економічної сталості. *Економіка і прогнозування*. 2014. № 2. С. 62–72.
11. Лукаш С. М., Сохань І. В., Данько Ю. І. Дослідження діяльності аграрних підприємств в умовах глобалізації: приклад Китаю. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки*. 2023. № 1 (68). DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/68-9> (дата звернення: 06.09.2025).
12. Прокопенко Н. І. Аграрний сектор у глобальній економіці: виклики та можливості в умовах сучасних економічних трансформацій. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 6. DOI: <https://doi.org/10.3278/2/2786-765X/2024-6-17> (дата звернення: 06.09.2025).
13. Ольга Ш., Осадчий В. Інститути диверсифікації співробітництва між Україною та ЄС. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-65> (дата звернення: 06.09.2025).
14. Кифяк В. Стратегії інноваційного сталого розвитку бізнесу: модель реалізації. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-57> (дата звернення: 06.09.2025).
15. Присяжнюк Н., Ланченко О. Сутність та зміст інноваційної діяльності у сільському господарстві. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 3(50), 123–128. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-19> (дата звернення: 06.09.2025).

REFERENCES:

1. Ukraine: GDP share of agriculture. Available at: https://www.theglobaleconomy.com/Ukraine/share_of_agriculture/ (accessed September 06, 2025).
2. Ukraine: Economic and Political Overview. Available at: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/ukraine/economical-context> (accessed September 06, 2025).
3. Statistical Yearbook. State Statistics Service of Ukraine. 2023. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/11/year_23_e.pdf (accessed September 06, 2025).
4. Karp V. (2018) Vykylyky i zahrozy u suchasnomu mizhnarodnomu biznesi [Challenges and threats in modern international business]. *Mizhnarodni vidnosyny. Seriya «Ekonomiczni nauky» - International relations. Series "Economic Sciences"*, vol. 12. Available at: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3674 (accessed September 06, 2025).
5. Jeffrey D. Sachs, John W. McArthur (2018) Agriculture, Aid and Economic Growth in Africa. Available at: <http://surl.li/bonsup> (accessed September 06, 2025).
6. Shestakova P., Ozhelevska T. (2018) Ahrarnyi rynek Ukrainy v umovakh yevrointehratsii [The agricultural market of Ukraine in the context of European integration]. *Molodyi vcheny – Young Scientist*, vol. 3(2). pp. 720-722.
7. Kusnandar, Nuning Setyowati, Erlyna Wida Riptanti (2023) Creating an innovative Culture in Agribusinesses of Micro, Small and Medium-Sized Enterprises. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, vol. 9 (2), pp. 205–222. DOI: <https://doi.org/10.22004/ag.econ.337441> (accessed September 06, 2025).
8. Khuan B. (2025) Vplyv hlobalizatsii na innovatsiyni rozvytok v ahrarnomu sektori [The impact of globalization on innovative development in the agricultural sector]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk – Current issues of economic sciences*, vol. 8. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15023807> (accessed September 06, 2025).
9. Philip McMichael. *Development and Social Change: A Global Perspective*. Thousand Oaks, Calif : Pine Forge Press, 1996. APA. McMichael, Philip. 1996. 385 p. Available at: <https://books.google.sh/books?id=szosr37R-s2oC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false> (accessed September 06, 2025).
10. Shubravskaya O. (2014) Rozvytok ahrarnoho hospodariuvannia Ukrainy na zasadaakh ekonomichnoi stalosti [Development of agricultural management in Ukraine on the basis of economic sustainability]. *Ekonomika i prohnozuvannia – Economics and forecasting*, vol. 2, pp. 62–72.
11. Lukash S., Sokhan I., Danko Y. (2023) Doslidzhennia diialnosti ahrarnykh pidpriemstv v umovakh hlobalizatsii: pryklad Kytau [Research on the activities of agricultural enterprises in the context of globalization: the example of China.]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi Akademii upravlinnia personalom. Ekonomichni nauky – Scientific works of the Interregional Academy of Personnel Management. Economic Sciences*, vol. 1 (68), pp. 56–61. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/68-9> (accessed September 06, 2025).
12. Prokopenko N. (2024) Ahrarnyi sektor u hlobalnii ekonomitsi: vykylyky ta mozhlyvosti v umovakh suchasnykh ekonomichnykh transformatsii [The agricultural sector in the global economy: challenges and opportunities in the

context of modern economic transformations]. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal – Kyiv Economic Scientific Journal*, vol. 6, pp. 123–129. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-6-17> (accessed September 06, 2025).

13. Olha Sh., Osadchyi V. (2025) Instytuty dyversyfikatsii spivrobitnytstva mizh Ukrainoiu ta EU [Institutes of diversification of cooperation between Ukraine and the EU]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. (71). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-65> (accessed September 06, 2025).

14. Kyfiak V. (2024) Stratehii innovatsiinoho staloho rozvytku biznesu: model realizatsii [Strategies for innovative sustainable business development: an implementation model]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-57> (accessed September 06, 2025).

15. Prysiazhniuk N., Lanchenko O. (2024) Sutnist ta zmist innovatsiinoi diialnosti u silskomu hospodarstvi [The essence and content of innovative activity in agriculture]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable Development of the Economy*, vol. 3(50), pp. 123–128. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-19> (accessed September 06, 2025).